

*Григорян Н. Р.,**кандидат філологічних наук, доцент**Дьоміна Н. Ю.,**кандидат філологічних наук,**доцент кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови**Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*

ПРОСОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЯ ЛЕДІ-ПОЛІТИКА В АНГЛОМОВНОМУ АРГУМЕНТАТИВНОМУ ДИСКУРСІ

Анотація. Стаття присвячена аналізу просодичних особливостей мовлення леді-політика в англійськомовному аргументативному дискурсі. У роботі розглядається динаміка аргументативного дискурсу як засобу взаємодії між учасниками (на конгресах, прес-конференціях, нарадах). Виділяється важливість розуміння структури дискурсу, встановлених правил і технік для ефективного впливу на слухачів у політичному дискурсі. У статті р різні аспекти аргументації, враховуючи фактори, такі як аудиторія, репутація мовця, обставини та вплив засобів масової інформації. Автори вказують на важливість підготовки промови, що може включати письмове вивчення тексту або лише ключових ідей. Також обговорюється використання диктофона для самостійного оцінювання мовлення, зосередження на дикції та змісті промови.

Публічні виступи завжди підготовлюються, і в більшості випадків їх складають заздалегідь, але для здобуття ефекту спонтанності їх не читають. Це вимагає особливих навичок, оскільки оратор повинен мати спеціальну підготовку для того, щоб виголошувати свою промову перед аудиторією.

Важливо враховувати поведінку, манери та міміку, оскільки деякі дії можуть бути неправильно сприйняті та залишити негативне враження на публіку. Важливо вивчати успішні політичні виступи, їх методології та структури, що підтверджує твердження, що важливо використовувати мову, міміку та жести правильно та ефективно, оскільки це мистецтво та складна праця, яка потребує вивчення, підготовки та практики.

Під час усього експериментального дослідження було виявлено, що просодія є важливим засобом реалізації переконання, кожен з розглянутих в роботі типів політичних промов характеризується низкою просодичних ознак: частотні ознаки (максимальні значення ЧОТ структурних елементів), динамічні ознаки (максимальні значення інтенсивності структурних елементів фраз), темпоральні ознаки (тривалість пауз всередині переконуючих фраз).

Ключові слова: аргументація, інтенсивність, переконання, політичний дискурс, політична промова, просодія, висотний рівень (ЧОТ).

На сучасному етапі аргументація виявляє своє застосування в різноманітних сферах нашого життя, включаючи політику, юридичні процеси, дебати, фінансові відносини, медицину, правозахист, вищу освіту та засоби масової інформації.

Об'єктом наукового дослідження є мовленнєва комунікація, зокрема політичний дискурс, яка виконує функцію переконання.

Предметом даного наукового дослідження є аналіз просодичних засобів з урахуванням їх ролі в здійсненні функції переконання.

Метою дослідження є встановлення міри впливу просодичних елементів, які беруть участь у здійсненні функції переконання в політичних виступах.

Поставлені **завдання** дослідження визначаються наступним чином:

- розглянути та охарактеризувати поняття аргументації як важливої складової переконання;
- здійснити аналіз політичного дискурсу та його структури;
- проаналізувати поведінку, манери та міміку леді-політиків;
- визначити фонетичні особливості мови леді-політиків.

Теоретичні та методологічні основи цієї роботи ґрунтуються на вивченні теоретичних аспектів праць Н.О. Кравченко [1], Н.О. Бігунової [2], А.Є. Конверського [3], О.Г. Косьянової [4], І.М. Милосерної [5], а також експериментальна праця О.О. Вольфовської [6].

Аргументація є ключовим засобом доведення власних поглядів та робить їх переконливими. Аргументація є невід'ємною частиною нашого повсякденного життя.

В статті «Роль аргументації у сучасному політичному дискурсі» Вікторія Ригус вказує, що термін «аргументація» в більшості європейських мов є фонетичною калькою латинського іменника «argumentatio» і має у них приблизно те саме значення, що й у латині [7, 181].

Річард Нурдквіст вважає, що «аргументація – це процес формування причин, вірувань, суджень, а також заключень з метою впливу на думки або дії інших» [8, 1]. У релігійному або політичному дискурсі аргументація може впливати на формування світогляду аудиторії та спонукати її приймати певні вірування.

А.Є. Конверський у своєму трактаті «Логіка» визначає аргументацію як форму інтелектуальної діяльності, в процесі якої формується переконання щодо істинності або хибності певного положення. Крім того, визначається оцінка та доцільність цього положення як для автора, так і для співрозмовника чи аудиторії [3, 17].

Департамент університету комунікації в Пітсбурзі концентрується на основних аспектах аргументації, визначаючи її як соціальний процес і вказуючи, що її основна мета – переконати публіку. Зазначається, що аргумент – це мистецтво, яке включає неоднозначні питання і наповнює наше життя [9, 1]. У даному

контексті аргументацію використовують у повсякденному житті (наприклад, при вирішенні питань про покупки, вибір одягу, визначення місця проживання, або прийняття різних рішень). Важливо також зазначити, що для успішного впливу через аргументацію необхідно знати свою аудиторію [9, 2].

Поняття аргументації інтегроване в структуру дискурсу, розглядається як соціальне явище. Розвиток аргументації характеризується швидкістю, враховуючи різноманітні типи та схеми, які залежать від різних факторів. У політичному дискурсі аргументація виступає важливим інструментом обґрунтування авторської точки зору та переконання слухачів у правильності думок оратора.

Поняття політичного дискурсу широко використовується та досліджується в рамках сучасного суспільства. Засоби масової інформації, такі як телевізійні передачі, політичні виступи, статті та відео в Інтернеті, регулярно привертають увагу до політичних дискусій і промов.

Ольга Григорівна Косянова аналізує політичний дискурс у його різноманітних аспектах. У широкому розумінні політичний дискурс включає різноманітні мовленнєві конструкції, де суб'єкт, адресат або зміст мають зв'язок з політичною сферою. Це охоплює різні мовленнєві твори в певному прагматичному контексті, пов'язаному з політичною діяльністю, поглядами та переконаннями, включаючи негативні вияви, такі як уникнення політичної діяльності або відсутність політичних переконань. Крім того, політичний дискурс розглядається як сукупність дискурсивних практик, які ідентифікують учасників політичного дискурсу або формують конкретну тематику політичної комунікації.

У вузькому розумінні політичний дискурс визначається як клас жанрів, таких як урядові обговорення, парламентські дебати, партійні програми та промови політиків, обмеженої соціальною сферою політики. Особливий акцент робиться на тому, що політика, як специфічна сфера людської діяльності, представляє собою сукупність мовленнєвих подій. Термін «дискурс» використовується для позначення різних його типів, таких як «дискурс новин», «політичний дискурс», «науковий дискурс». У цьому контексті лінгвісти розглядають дискурс як певний жанр [4; 5].

Згідно з Вікторією Ригус, аргументативний дискурс можна визначити як простір соціальної взаємодії, який включає систему мови, тобто код (в термінах теорії інформації), учасників дискусії і предметно-подійну сутність дискусії [7, 181]. Вона вказує, що мова виступає як код, який надає можливість кодувати та декодувати інформацію.

Для участі в політичному дискурсі політики враховують певні норми та стратегії поведінки, дотримуються манер та міміки. Зовнішній вигляд політика є важливим елементом, який виступає рушійною силою для здобуття підтримки аудиторії.

Розглядаючи аспекти образу, доцільно акцентувати увагу на іміджі політичного лідера, який є необхідною та важливою складовою для залучення уваги та розуміння. У своїй статті «Імідж політичного лідера як категорія PR-технології», І. М. Милосерна визначає імідж як узагальнений образ, що формується в свідомості середнього громадянина стосовно політичних діячів. Важливо відзначити, що у сучасних умовах імідж спеціально конструюється іміджмейкерами, охоплюючи як словесні висловлювання політика та його дії, так і зовнішній вигляд [5, 119].

О.В. Кулеба, у своїй статті «Процес формування позитивного іміджу політичного лідера», концептуалізує імідж як «відображення особистих та спеціально сформованих характеристик людини». Цей імідж, за словами автора, визначає характеристики політика, які не завжди відображають його реальну особистість, але завжди асоціюються з ним. У політиці імідж відіграє роль, сприяючи створенню позитивного ставлення до політичних діячів. Його функцією є вступ в ролі посередника між політиком та його аудиторією, відображаючи як інтереси аудиторії, так і зусиль політика у спробі поєднати ці інтереси. Імідж також скорочує відстань до електорату, як ефективний інструмент для надання аудиторії привабливих аспектів образу політика. Крім того, імідж повинен відповідати ряду вимог, щоб ефективно сприйматися виборцями і служити основою для їх висновків [10, 2].

Н.С. Мартишенко вказує: «Імідж – це перше, що спадає на увагу людей, коли вони розглядають вас. Це віртуальний образ у свідомості людей, що впливає на вас, навіть коли ви спите» [11, 16].

Імідж формується комплексом окремих іміджів:

- середовищний (те середовище «проживання», що оточує конкретно вас, – квартира, кабінет, автомобіль, продукти діяльності),
- габітарний (зовнішній вигляд, який визначається габаритами вашої конституції і стилем одягу),
- вербальний (те, як і що ви говорите),
- кінетичний (особливості постані, рухів, міміки).

Неабиякою рекомендацією для габітарного іміджу є уважний стежити за зовнішнім виглядом» [11, 17]. Спільна взаємодія цього комплексу іміджів надає особливий ефект у відчуттях виборців.

Дослідники звертають увагу на явище, відоме як стереотип фізичної привабливості, яке виявляється у тенденції приписувати привабливим людям автоматично позитивні риси характеру. Критична оцінка зовнішнього вигляду лідера та його відповідне коригування залежать від різних обставин, таких як офіційний або неофіційний характер події, пора року, час зустрічі та соціальний склад виборців. Таким чином, важливо уважно обдумати вибір одягу (включаючи колір та стиль), окуляри, зачіску, аксесуари тощо. Зовнішні аспекти поведінки визначають враження про особу ще до того, як вона висловить перші слова. При першому контакті люди звертають більше уваги на позу, манери, жестикуляцію, інтонації, ніж на тему розмови. Враження про особистість та відношення до неї формуються саме в цей момент. Особливу важливість має ретельний аналіз жестикуляції та міміки політика, оскільки людина, яка вміло володіє словами, але не приділяє уваги своїй міміці та жестикуляції, може виявити нервовість, особливо в критичних та напружених ситуаціях, що залишає негативне враження про неї [12, 33]. Невербальні елементи взаємодії мають значний підсвідомий вплив на аудиторію і є не менш важливими, ніж вербальні.

Отже, необхідно володіти вмінням контролювати власну міміку та жести в політичному виступі. У політичному дискурсі англійських країн можна часто помітити легку усмішку, яка розглядається як вияв ввічливості, а не показник лицемірства чи інших негативних рис. Також існують специфічні жести, такі як махання рукою чи рукостискання, що можуть розкривати наміри політика. Наприклад, спроба покласти руку зверху може вказувати на відчуття себе головним, а не рівним

учасником, що можна скоригувати, повертаючи та вирівнюючи руку. Постав та поза також мають значення, вказуючи на відкриті чи закриті наміри особистості, що виражається нахиланням голови та розкладанням рук. Навіть нахил голови може впливати на загальне враження, сигналізуючи про позитивні або негативні наміри. Розташування рук біля обличчя також може негативно впливати на сприйняття політика публікою. Таким чином, загальне враження від політика формується як за допомогою паралінгвістичних елементів, так і просодичних характеристик мови.

Просодичне оформлення промов політиків впливає на справлення ефекту переконування аудиторії і потребує значного хисту мовця.

Умови взаємодії між політичним лідером та аудиторією вимагають застосування різноманітних стилістичних прийомів, які є ключовими для досягнення найбільш ефективного комунікативного впливу. Перш за все, це стосується методів, спрямованих на привертання уваги слухачів до змісту промови. Велику увагу приділяємо формі викладу, зокрема просодичному оформленню мовлення [3, 1].

Обрана тема дослідження обумовлена тим, що мистецтво виступу політичного діяча проявляється у вмінні бути зрозумілим та цікавим для кожного присутнього, а також у здатності спонукати публіку задуматися над питаннями, висунутими саме оратором. Досягти цього можна через творче використання просодичних засобів, таких як акцентуація, паузація та варіювання мелодичного контуру, які, взаємодіючи, сприяють формуванню характерного ритмічного виступу виконавця [3, 2].

Д. Р. Фатихова характеризує леді-політиків за такими критеріями:

- походження (високого та простого, народного);
- сценарій приходу до влади;
- основними рисами характеру;
- менталітет;
- релігійними перевагами;
- вік [13, 13–16].

Основа методики аналізу просодичних особливостей виступів леді-політиків, які визначають функцію переконання, як у даному дослідженні, так і в основі українських праць з експериментальної фонетики, складає комплексний метод експериментально-фонетичного аналізу просодії, розроблений Н.О. Кравченко [1, 227] та Н. О. Бігуною [2, 230].

Експериментальним матеріалом дослідження виступили аргументативні промови леді-політиків, які виконують функцію переконання. Матеріал був обраний за допомогою методу суцільного вибору із сукупності політичних промов леді-політиків, доступних на платформі YouTube. Обсяг аналізу включає близько двадцяти одного виступу жінок, які виголошують промови англійською мовою в британському та американському варіантах. Загальна кількість вибраного матеріалу становить 21 промову з обсягом у 550 фраз, з яких 44 вислови передають функцію переконання, а загальний час звучання становить 45 хвилин.

Під час проведення перцептивного аналізу основним завданням було:

1) проаналізувати промови леді-політиків, які відносились до наступних категорій: леді-політики молодого віку та леді-політики середнього віку за наступними просодичними характеристиками:

- висотний рівень (високий, середній, низький);
- темп (швидкий, середній, повільний);
- гучність (велика, середня, тиха);
- паузи (довгі, середні, короткі);
- напрямок руху термінального тону.

Застосування новітніх комп'ютерних технологій дозволяє на сучасному етапі здійснити електроакустичний аналіз, одночасно роблячи процедуру інструментальної обробки даних більш точною і наочною. Для обробки мовленнєвих сигналів по виділенню частоти основного тону (ЧОТ), інтенсивності та тривалості використовувалася програма PRAAT 6.1, розроблена в Великобританії.

В ході дослідження був проведений перцептивний аналіз, за допомогою якого були проаналізовані висотний рівень, рівень гучності, темп, паузи. Для перцептивного аналізу був використаний широкий корпус досліджуваного матеріалу, загальною кількістю 550 фрази (загальним обсягом звучання 45 хвилин). З категорії леді-політики молодого віку було проаналізовано 275 фраз, з категорії леді-політики середнього віку проаналізовано 275 фраз. В результаті були отримані суб'єктивні дані досліджуваних компонентів.

З метою отримання об'єктивних результатів був проведений комп'ютерний аналіз, за допомогою якого були проаналізовані частотні характеристики, динамічні параметри та паузація. Комп'ютерний аналіз був проведений на матеріалі вузького корпусу. Загальна кількість фраз для вузького корпусу становить 252 фраз (леді-політики молодого віку – 126, леді-політики середнього віку і доросліше – 126).

Зіставивши результати перцептивного та комп'ютерного аналізу, були зроблені певні висновки (рис. 1).

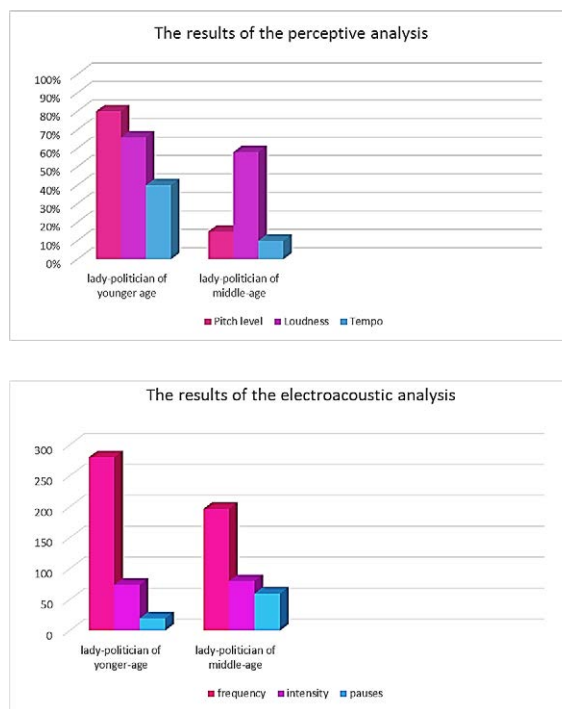

Рис. 1. Результати перцептивного та комп'ютерного аналізу

У промовах молодих леді-політиків виявляється зростання інтенсивності фрази в порівнянні з леді-політиками середнього віку. Цей ефект досягається через підвищення частотних

параметрів, таких як максимальне значення частоти основного тону (ЧОТ) першого ударного складу, максимальне значення частоти основного тону ядра фрази та максимальне значення частоти основного тону фрази в цілому.

У відношенні до динамічних параметрів можна відзначити, що у політиків середнього віку фрази, що мають переконливий характер, проявляють високі показники інтенсивності структурних елементів, висловлюваних гучно (73-74 дБ). Також важливо зауважити, що висока гучність, яка майже досягає рівня крику, не є позитивним показником у процесі переконання; політик не повинен висловлювати свої думки на межі використання максимальної гучності голосу. Крім того, можна зазначити, що результати комп'ютерного та перцептивного аналізу збігаються в даному випадку.

Щодо пауз, можна зазначити, що результати комп'ютерного аналізу підтверджують аналіз, здійснений шляхом прослуховування. Важливо відзначити, що молоді леді-політики частіше використовують короткі паузи, тоді як політики середнього віку, навпаки, відзначаються використанням довгих пауз. Це свідчить про те, що леді-політики молодшого віку (до 35 років) виявляють бажання висловлювати свої ідеї швидше, використовуючи короткі паузи для того, щоб уникнути переривань і зберегти увагу аудиторії. З іншого боку, леді-політики середнього віку, маючи вищий авторитет і впевненість у собі, використовують довші паузи.

Аналізуючи отримані результати, можна зробити висновок, що мовлення молодших леді-політиків виявляється більш переконливим у порівнянні з їхніми колегами середнього віку. Вивчення висотного рівня свідчить про те, що значення акустичних параметрів у мовленні молодших леді-політиків є вищими, ніж у промовах політиків середнього віку, що робить їх виразнішими та більш переконливими.

Проте леді-політики молодшого покоління виявляються менш переконливими в аспекті динамічних параметрів, оскільки мовлення представників середнього віку в більшості випадків відрізняється вираженою гучністю, іноді досягаючи межі крику. Щодо аналізу темпу, мовлення молодших леді-політиків вражає своєю переконливістю, оскільки вони успішно поєднують швидкий, середній та повільний темп, проте переважає впевнений швидкий ритм. У порівнянні з цим, у мовленні леді-політиків середнього віку спостерігається відставання в цьому параметрі, оскільки вони частіше використовують середній та швидкий темп.

Отже, висновок про участь просодичних параметрів у функції переконання в промовах леді-політиків молодого та середнього віку підтверджується результатами як перцептивного, так і комп'ютерного аналізів.

Важливо враховувати вікові особливості та різний життєвий досвід, оскільки політики різного віку вибирають різні стратегії та прийоми для впливу на аудиторію. Молоді леді-політики намагаються зацікавити та переконати публіку, використовуючи своє внутрішнє полум'я, що відображається у швидкій та емоційній мові. У той час як леді-політики зрілого віку, використовуючи паузацію та добре організований темп, можуть утримати увагу та вплинути на слухачів. Також слід відзначити значущий внесок термінального тону High Fall, який використовується для завершення промови та вираження заключної думки.

Література:

1. Кравченко Н. О. Синергічність англомовного релігійного дискурсу (теолінгвістичний підхід). Одеса, 2017. 408 с.
2. Бігунова Н. А. Позитивна оцінка: від когнітивного судження до комунікативного висловлювання. Одеса : КМ ОМД, 2017, 600 с.
3. Конверський А. С. Логіка. Київ, 2017. 390 с.
4. Косьянова О.Г. Політичний Дискурс: Загальні Характеристика Поняття. Дніпропетровськ, 2012. URL: [Http://Confcontact.Com/2012edu/Tom1/33_Kosjanova.Htm](http://Confcontact.Com/2012edu/Tom1/33_Kosjanova.Htm)
5. Милосерна І. М. Імідж політичного лідера як категорія PR-технології. 2019. С. 118–133. URL: <http://app.onua.edu.ua/index.php/app/article/view/191/188>
6. Вольфовська О. О. Фоностилістичні особливості промови як різновиду публічного мовлення політиків. Київ: 2015. С. 57–60. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/4442/1/22.pdf>
7. Ригус В. А. Роль аргументації у сучасному політичному дискурсі. 2015. С. 180–186. URL: <http://dspu.edu.ua/hsci/wp-content/uploads/2017/12/012-25.pdf>
8. Nordquist R. A. What Does Argumentation Mean? 2018. URL: <https://www.thoughtco.com/what-is-argumentation-1689133>
9. Department of Communication University of Pittsburg Argument: The Basics. 2015. URL: <https://www.comm.pitt.edu/argument-basics>
10. Кулеба О. В. Процес Формування позитивного іміджу політичного лідера. 2010. URL: [Http://Www.Dy.Nayka.Com.Ua/?Op=1&Z=218](http://Www.Dy.Nayka.Com.Ua/?Op=1&Z=218)
11. Мартишенко Н. С. Професійний Етикет І Протокол : Навчальний посібник. Владивосток : Видавництво: Вгузс, 2013. 244 с.
12. Акайомова А. А. Політичний імідж та основні його характеристики. *Політичний менеджмент* № 5, 2009. С. 29–35. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/akaiomova_politychnyi.pdf
13. Фатихова Д. Р. Імідж жінки – політичного лідера: регіональний аспект. 2006. С. 544. URL: <https://inlnk.ru/dnx86m>

Експериментальний матеріал:

14. A speech by The Queen at the US State Banquet – 2011 – 5:11.
15. Dr. Jill Biden Speech – 2020 – 10:23.
16. Growing a Healthy Society: Speech by Theresa Villiers MP – 17:09.
17. Harriet Harman's speech to Labour Party Annual Conference – 2013 – 14:06.
18. Hillary Clinton's DNC speech – 6:39.
19. Julia Gillard's speech – 15:02.

Grigoryan N., Dyomina N. The peculiarities of the prosodic organization of the lady-politician's speech behavior in the English argumentative discourse

Summary. The article is dedicated to one of the important problems of oral speech communication, the study of prosodic features of the female political speech. The immediate aims of this work are to characterize the notion of argumentation as a component of the persuasion concept, to analyze political discourse and its structure, to research the behavior and manners of lady-politicians, to analyze prosodic organization of lady-politician's speech.

Argumentation entails the development of rationales, the validation of beliefs, and the derivation of conclusions, all with the intention of impacting the thoughts and actions of others. Persuasion involves exerting verbal influence on the rational, emotional, volitional, and behavioral aspects of the human psyche. Discourse becomes political when it is associated with a political act within a political context.

The research was conducted using segments of spoken discourse extracted from speeches delivered by English-speaking female politicians in contemporary English

and American videos. The outcomes of both perceptual and electroacoustic analyses of the recorded segments from two distinct categories of political speeches enabled the characterization of various prosodic parameters – melodic, dynamic, and temporal – involved in the persuasive function within political discourse. Additionally, two categories of political speeches were identified: those delivered by younger lady politicians and those by middle-aged lady politicians.

The variation of argumentative significance is achieved through the alteration of prosodic features. Speech delivered by younger lady politicians is distinguished by a high frequency rate, a rapid tempo, and moderate loudness (with increased loudness in the most persuasive segments). Mid-range values are predominant, with a preference for utilizing Low Fall

and Low Rise, along with brief pauses. The examination of the intonation pattern reveals an augmentation in frequency and tempo indices.

The speech of middle-aged lady politicians is marked by a moderate frequency rate, a combination of medium and slow speech tempos, and a mixture of high and medium loudness. Descending scales are predominant, with a tendency to utilize High Fall and High Rise, accompanied by medium or extended pauses. The analysis of the intonation pattern highlights an elevation in tone and loudness indices.

The results of the research proved that the prosody is the most important means of revealing the persuasive function.

Key words: argumentation, frequency, intensity, politic discourse, politic speech, persuasion, prosody.